

Undersökning om betydande miljöpåverkan av detaljplan för Ferguson 1 m.fl. (Hemgårdspassagen), Högbrunn, Nyköping, Nyköpings kommun

Undersökningen ska utgöra underlag för bedömning om genomförandet av kommande detaljplan kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska kommunen göra en strategisk miljöbedömning av planen och upprätta en skriftlig redogörelse, miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Den bör även avgränsa vilka frågor som ska behandlas i en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med 6 kap Miljöbalken (MB) och 4 kap 34 § Plan- och bygglagen (PBL) alternativt behandlas i planbeskrivningen.

Syfte med kommande detaljplaneläggning (Planen)

Syftet med detaljplan är att möjliggöra för byggandet av den så kallade Hemgårdspassagen, en bro över järnvägen för gång-, cykel- och motorfordonstrafik. På norra sidan ska passagen ansluta till Blommenhovsvägen och på södra sidan till gatunätet i verksamhetsområdet Hemgården. Anslutningen på södra sidan innebär behov av ytterligare lokalgator utöver de befintliga. Lämplig placering av dessa kommer att utredas under planarbetet.

Planläggningen är en del av en mer långsiktig plan för en koppling mellan E4 och trafikplats Kungsladugården.

Nulägesbeskrivning (Platsen)

Området ligger precis väster om E4. Området är mycket påverkat av trafikbuller från väg E4.

Delar av området inom Högbrunn är planlagt i detaljplan för HÖGBRUNN 1:5 mfl (P18-24) med pågående genomförandetid till 2023.

Markanvändning är Verksamheter och Kontor samt NATUR. Planen berör också ett område utan detaljplan (där tidigare detaljplan har upphävts) som används idag för samlingslokaler och tillfälligt boende. Norr om järnvägen är marken planlagd för industri i detaljplan (P74-10).

Det finns en markpassage för gående över järnvägen vilket kommer att stängas i samband med byggandet av Ostlänken på sträckan Nyköpings resecentrum.

Det finns en del skyddsvärda träd samt alléer i närområdet. Några av dem kan komma att påverkas av passagen. I övrigt finns inga särskilda naturvärden identifierade sedan tidigare. En översiktlig naturvärdesinventering bör genomföras under planarbetet. Inom Högbrunn finns en lada med kulturhistoriskt värde intill passagens planerade sträckning.

Planförslaget är förenligt med fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta (2013) samt översiktsplan för Nyköpings kommun. Området är redovisat som detaljplanelagd mark för verksamheter och Kundsladugårdsleden redovisad som möjlig ny väganslutning till E4 vid trafikplats Kundsladugård till väg 52 och Skavsta flygplats.

Bildförklaring: Aktuellt planområde för Hemgårdspassagen markerat i rött.

Ställningstagande till strategisk miljöbedömning och avgränsning av MKB

Planen berör ett område som ligger intill E4. Det finns alléer samt skyddsvärda träd i närområdet (Platsen)

Planen anger förutsättningar för en ny planskild passage för gång, cykel samt motorfordonstrafik över järnvägen. (Planen)

På annan plats skulle denna typ av åtgärd kunna bedömas att ha betydande miljöpåverkan men i och med att området redan är starkt påverkat av E4, i

form av framförallt trafikbuller, barriäreffekt samt risk för olyckor, så blir inte den tillkommande påverkan av Hemgårdspassagen särskilt stor. (Påverkan)

Den samlade bedömningen av ovanstående aspekter och deras kumulativa effekter är att planförslaget inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med tillhörande MKB behöver därför inte upprättas. Det finns skäl att ändå belysa följande aspekter i den kommande planprocessen:

- o Trygghet
- o Trafiksäkerhet
- o Trafikbuller
- o Vibrationer
- o Markföroreningar (vid schaktning och markarbeten)
- o Risk transporter farligt gods
- o Påverkan på skyddsvärda träd samt alléer
- o Dagvatten
- o Luftkvalité
- o Hållbar mobilitet
- o Påverkan på kulturhistoriskt värdefull byggnad
- o Hänsyn till riksintresse för transporter E4 och järnväg samt korridor för bibana ostlänken
- o Ändring under genomförandetiden

Tidigt samråd

Referensgrupp/myndighet som medverkat i tidigt samråd gällande denna behovsbedömning

MYNDIGHET	Datum
Stadsbyggnadsgruppen, Nyköping kommun	2020-02-18

Tidigt samråd med Länsstyrelsen gällande denna behovsbedömning

KOMMENTAR	NAMN	Datum
Kommunen har begärt yttrande över underlag om behov av strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken. Syftet med planen är att möjliggöra för byggande en bro över järnvägen för gång-, cykel- och motorfordonstrafik, den så kallade "Hemgårdspassagen". På norra sidan ska passagen ansluta till Blommenhovsvägen och på södra sidan till gatunätet i verksamhetsområdet Hemgården. Anslutningen på södra sidan innebär	Rune van den Brink (planhandläggare) Hampus Benckert (kulturmiljö) Agneta Scharp (kulturmiljö) Robin Davies (natur)	2021-03-10

behov av ytterligare lokalgator utöver de befintliga. Lämplig placering av dessa kommer att utredas under planarbetet. Bedömning av miljöpåverkan Kommunen bedömer att förslaget inte innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning. Länsstyrelsens synpunkter och råd Förutom de i undersökningen redan identifierade aspekterna vill Länsstyrelsen framföra följande inför det fortsatta planarbetet: Riksintressen - 3 kap. miljöbalken <i>Riksintresse kulturmiljövård</i> Planområdet är beläget mellan de riksintressanta kulturmiljöerna Nyköpings residensstad och Arnö - Stora Kungsladugården. Kommande detaljplan bör förhålla sig till riksintressenas värden eftersom även insatser i anslutning till riksintressen kan påverka dessa. Länsstyrelsen anser att planförslagets påverkan på kulturmiljön, inklusive kulturhistoriskt värdefull bebyggelse omnämnd i undersökning, behöver analyseras i det fortsatta planarbetet. En kulturmiljöanalys bör därför tas fram. Den nya bron bör utformas med hänsyn till stadsbilden, så att kravet på en god helhetsverkan uppfylls i enlighet med PBL 2 kap. 6 §. <i>Riksintressen för kommunikationer</i> Väg E4, befintliga järnvägar samt den planerade sträckningen för Ostlänken är, som redovisats i undersökningen, av riksintresse för kommunikationer. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att hänsyn till dessa behöver belysas i den fortsatta planeringen. Länsstyrelsen antar att kommunen i dialog med Trafikverket om hänsyn till utpekade riksintressen även tar upp eventuella risk- och säkerhetsaspekter som en ny vägbro	Amina Qasim (förorenade områden) Fredrik Nilsson (risk och säkerhet) Jennie Johansson Roos (vattenförvaltning) Maja Hemlin Söderberg (vattenförvaltning)	
---	--	--

invid E4 kan medföra för att fånga upp eventuella ytterligare utredningsbehov.

Hälsa och säkerhet

Markföroreningar

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att eventuell förekomst av markföroreningar behöver belysas i den kommande planprocessen.

I Länsstyrelsens databas över potentiellt och förorenade områden, s.k. EBH-stödet finns ett objekt med "id 132198" på fastigheten Raspen 1 som ligger i nära anslutning till området för aktuell detaljplan. Objektet är en tidigare mejerikärlsfabrik med ytbehandling av metaller och har tilldelats riskklass 2 enligt MIFO fas 1. Verksamheten har pågått länge och stora volymer farliga kemikalier har hanterats. En avhjälpandeåtgärd med anledning av föroreningsskada i mark och grundvatten pågår i dagsläget på fastigheten Raspen 1.

Med anledning av den tidigare miljöfarliga verksamheten som angränsar till detaljplansområdet är det viktigt att tillräckligt med utredningar i form av undersökningar, riskbedömning och vid behov åtgärdsutredning och riskvärdering tas fram för att det säkerställas att området blir ändamålsenligt och utan risk för människors hälsa och miljö.

Trafiksäkerhet

Syftet med planen anges bland annat vara som "en del av en mer långsiktig plan för koppling mellan E4 och trafikplats Kungsladugården", en syftesbeskrivning som Länsstyrelsen ser är otydlig och kan behöva förtydligas.

Länsstyrelsen noterar att i samrådsförslaget till ny översiktsplan anges i målbilden för Hemgårdspassagen att den "kopplar samman områdena Nöthagen/Dammgruvan/Lasarettsområde t norr om Södra stambanan med

områdena Hemgården/Högbrunn/Idbäcken söder om stambanan. Skapar ett alternativt vägnät för gång/cykel/kollektivtrafik och biltrafik för relationer som idag sker via antingen Nyköpings centrum eller väg E4". Länsstyrelsen noterar vidare att i förslaget till ny ÖP, så går dessutom det planerade trafikstråket parallellt utmed E4 till trafikplatsen, inte som det antyds i undersökningen att det vinklas ned för anslutning mot Oldenburgs allé. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att aspekter som trafiksäkerhet och trygghet behöver belysas i den kommande planprocessen. Risk för olyckor, översvämning eller erosion <i>Farligt gods</i> Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att risker förknippade med transport av farligt gods behöver belysas i den kommande planprocessen. Miljökvalitetsnormer <i>Vatten</i> Utöver Idbäcken, som nämns i undersökningen, så konstaterar Länsstyrelsen att planområdet även berör grundvattenförekomsten Larslundsmalmen. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att behov finns av en dagvattenutredning, eventuellt med en risk- och påverkansanalys, som underlag för fortsatt planering. Dagvattenutredningen bör ta hänsyn till större dagvattenflöden i samband med skyfallssituationer. Länsstyrelsen påpekar att dagvattenhanteringen eller planerad markanvändning inte får medföra att ev. föroreningar, sprids till mark, yt- och grundvatten så att MKN vatten eller dricksvattenförsörjningen påverkas negativt.		
---	--	--

Länsstyrelsen hänvisar till länken, SGU:s checklista om vad man bör tänka på vid påverkan på grundvattenförekomster och MKN¹. ¹ Checklista påverkan grundvattenförekomst (sgu.se) <i>Luft</i> Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att planområdets betydelse för luftkvalité behöver belysas i den kommande planprocessen. Naturmiljö Undersökningen har identifierat skyddsvärda- och alléträd och behovet av en naturvärdesinventering, en bedömning som Länsstyrelsen delar. Kulturmiljö <i>Fornlämningar</i> Det finns ingen känd fornlämning inom planområdet men det finns uppgifter om att en tunnackig flintyxa (L1984:7617) från stenåldern är påträffad under dikningsarbeten på platsen. Under stenåldern låg det aktuella området under vattnet intill en ö i norr. Länsstyrelsen bedömer inte att det behövs några arkeologiska åtgärder inför planens genomförande enligt det nu redovisade området. Social robusthet <i>Trafikfrågor- gång/cykelvägar</i> Länsstyrelsen delar undersökningens bedömning att det är av vikt i den fortsatta planeringen att gång- och cykelvägar utformas, så att de blir tillgängliga och säkra för olika samhällsgrupper.		
--	--	--

Bilagor

- Bilaga 1 Checklista för behovsbedömning med miljöaspekter och kommentarer

Linda Kummel
Chef Stadsbyggnadsenheten

Fanny Ramström
Planarkitekt Stadsbyggnadsenheten

Bilaga 1: Checklista för undersökning om betydande miljöpåverkan

Aspekter som kan leda till betydande miljöpåverkan

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter utifrån allmänna bestämmelser tas med i beaktning.</i>	
☐ Verksamheter enligt 4 kap 34 § PBL ☐ Förordning om MKB 3 § eller bilaga 3	
Beskrivning	

NATURVÄRDEN	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör naturvärden tas med i beaktning.</i>	
☐ Riksintresse naturvård ☐ Natura 2000-habitat ☐ Natura 2000-fågel ☒ Skyddad natur (naturreservat, biotopskydd, naturminne, djur- och växtskyddsområde) ☐ Värdefull eller känslig natur (ESKO-område, Länsstyrelsens naturvårdsprogram, Ängs- och hagmarksinventering, våtmarksinventering, nyckelbiotopsinventering, viltstråk och eventuell barriäreffekt) ☐ Strandskydd ☐ Fridlysta eller rödlistade arter ☒ Värdefulla eller känsliga arter	
Beskrivning	Det finns värdefulla träd och alléer i närområdet. En översiktlig naturvärdesinventering bör genomföras för att fånga upp eventuellt övriga värden. Alléer omfattas av generellt biotopskydd. Om dessa ska tas ned behöver en ansökan om dispens skickas in till Länsstyrelsen. Inom området finns det en grönstruktur som bidrar med lokala ekosystemtjänster.

	Det aktuella planområdet är längre än 100 meter bort från Idbäcken och omfattas inte av strandskydd.
--	--

KULTUR	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör kulturvärden tas med i beaktning.</i>	
☐ Riksintresse kulturmiljö ☐ Fornminne ☐ Byggnadsminne ☒ Övrig värdefull kulturhistorisk miljö	
Beskrivning	Intilliggande lada i Hemgården har identifierats som kulturhistoriskt värdefull och eventuell påverkan behöver undersökas under planarbetet.

HÄLSA	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör hälsa tas med i beaktning.</i>	
☐ Riksintresse friluftsliv ☒ Buller ☒ Vibrationer ☐ Magnetiska fält ☐ Allergener ☐ Miljöfarlig verksamhet ☐ Föroreningar ☒ Markföroreningar ☒ Miljökvalitetsnorm utomhusluft	
Beskrivning	Bullerpåverkan på befintlig bebyggelse till följd av trafik behöver utredas. Området är redan bullertört från E4 men tillfarter till passagen kan innebära ökat buller på lokalt gatunät.

	Under planarbetet behöver det säkerställas att passagen inte orsakar skadliga vibrationer på bebyggelse i närområdet. Om schaktning ska göras kan provtagning av markföroreningar behövas på grund av uppgifter om tidigare metallindustri i området. Emissioner motorfordon kommer påverka luftkvalitén.
--	--

RISK	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör risker för människors hälsa och miljö tas med i beaktning.</i>	
☐ Ras och skred ☐ Översvämning ☒ Trafiksäkerhet - skydd mot olyckor ☒ Farligt gods/skyddsavstånd ☐ Erosion	
Beskrivning	Trafiklösningar och anslutning till befintligt gatunät ska utredas under planarbetet. Motorvägen E4 utgör en transportled för farligt gods, vilket behöver tas med i beaktning under planarbetet.

VATTEN	
<i>I undersökningen om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska aspekter som berör vatten tas med i beaktning.</i>	
☐ MKN avrinningsområde ☐ Vattenskyddsområde ☐ Ytvatten ☐ Grundvatten ☒ Dagvatten ☒ Spillvatten	

Beskrivning	Dagvatten från passagen får inte ha negativ effekt på vattenkvalitén för Idbäcken. En dagvattenutredning kommer att göras. Befintlig spillvattenledning kan behöva flyttas.
--------------------	--

Aspekter som inte kan leda till betydande miljöpåverkan men har betydelse för planarbetet

STATLIGA INTRESSEN	
<i>Finns det statliga intressen som behöver tas med i beaktning för genomförandet av detaljplanen?</i>	
☒ Riksintresse för kommunikation (väg, järnväg, flyg, sjöfart) ☐ Behov av flyghinderanalys ☐ Skyddsrum	
Beskrivning	Hänsyn till riksintresse för transporter E4 och järnväg samt korridor för bibana ostlänken behöver tas under planarbetet vilket i stort handlar om att säkerställa rimligt avstånd mellan de olika transportlederna.

MILJÖKVALITETSMÅL	
<i>Kan genomförandet av detaljplanen antas bidra eller motverka miljö kvalitetsmålen?</i>	
☒ Begränsad klimatpåverkan ☒ Frisk luft ☐ Grundvatten av god kvalitet ☐ Levande sjöar och vattendrag ☐ Myllrande våtmarker ☐ Hav i balans ☐ Ingen övergödning ☐ Bara naturlig försurning ☐ Levande skogar ☐ Ett rikt odlingslandskap ☒ God bebyggd miljö ☐ Giftfri miljö ☐ Säker strålmiljö	

☐ Skyddande ozonskikt ☐ Ett rikt växt- och djurliv	
Beskrivning	Hemgårdspassagen behövs för att minska järnvägens barriäreffekt genom att bygga en bro för gång och cykel samt motorfordonstrafik. Betraktad som enskild åtgärd leder Hemgårdspassagen till minskade möjligheter att uppnå miljö kvalitetsmålen om frisk luft samt minskad klimatpåverkan. Som en del av en strategisk planering för mobilitet och trafik i Nyköpings tätort bidrar planen däremot till miljö kvalitetsmålet god bebyggd miljö och skapar också möjligheter för minskad negativ inverkan på de andra miljö kvalitetsmålen. Idag belastas centrala Nyköping och E4 av mycket genomfartstrafik på grund av begränsade passagemöjligheter över järnvägen. Med Hemgårdspassagen ökar framför allt möjligheten att föra biltrafik runt centrum och ge mer utrymme för gång-, cykel- och kollektivtrafik som har väsentliga fördelar gällande kapacitet och ytanspråk i en tät och funktionsblandad stad. Genom att flytta över interna resor på E4 till Hemgårdspassagen ökar även motorvägens kapacitet. Ska tätorten ges möjlighet att växa väster och nordväst ut behöver Nyköping också ett kompletterande vägnät för att kunna möta framtida behov av tillgänglighet mellan stadsdelarna, dels de som finns idag och de som långsiktigt pekas ut i översiktsplanen.

STADSBYGGNADSKVALITETER
<i>Vilka stadsbyggnadskvaliteter är viktiga att särskilt ta med i beaktning för genomförandet av detaljplanen?</i>
<u>Sociala aspekter</u> ☒ Jämställdhet ☐ Integration ☒ Barns perspektiv ☐ Ålderssammansättning ☒ Fysisk tillgänglighet

☐ Rekreation och friluftsliv ☒ Trygghet och säkerhet <u>Fysiska aspekter</u> ☐ Markförhållanden (geologi, jordarter och topografi) ☐ Radon ☐ Lokalklimat ☐ Ljusförhållanden ☐ Naturresurser ☐ Jordbruksmark <u>Trafik och mobilitet</u> ☒ Mobilitet ☒ Kollektivtrafikförsörjning ☒ Gång och cykel ☐ Grön omställning <u>Arkitektur</u> ☐ Landskapsbild ☒ Stadsbild ☐ Gestaltning	
Beskrivning	Aspekter som behöver studeras under planarbetet är hur att skapa goda förutsättningar för hållbar mobilitet med gång och cykel inom området. Farliga passager ska undvikas för trafiksäkerhet, inte minst för de barn passerar området på sin väg till skolor som finns i närheten. Förutsättningar för kollektivtrafik behöver säkerställas. Miljön runt bron behöver även studeras utifrån tillgänglighet för alla samt trygghet, vilket kan till exempel innebära platser som behöver särskild belysning. I och med att Hemgårdspassagen planeras att ligga intill bron för E4 påverkas inte stadsvyer.

REFERENSMATERIAL SOM HAR ANVÄNTS	
Källa	Aktualitet
Översiktsplan för Nyköpings kommun	2013
Fördjupad översiktsplan för Nyköpings tätort och Skavsta	2013
NYGIS	2020